

DISPUTATIO JURIDICA
DE PACTO RETROVEN-
ditionis

des Wiederkaufts

L. 2. C. de pact. int. empt. & vend.

Theoriam & praxin exhibens

QUAM

D. O. M. A.

SUB PRÆSIDIO

Dn. JOH. OTTONIS TABORIS,
JURIDICÆ FACULTATIS SENIORIS.
Cod. Jurisque Feud. in illustri Argentoratensium Univer-
sitate Professoris Excellentissimi. Domini Præcepto-
ris & Patroni sui summa observantia
colendi.

Publico examini committit,

JUSTUS SEBASTIANUS Faber
Betuletano-Spanh.

Ad diem 21. Jun. loco & horis solitis.

ARGENTORATI,

Typis JOHANNIS-PHILIPPI MÜLBI,
ACADEMIÆ TYPOGRAPHI,

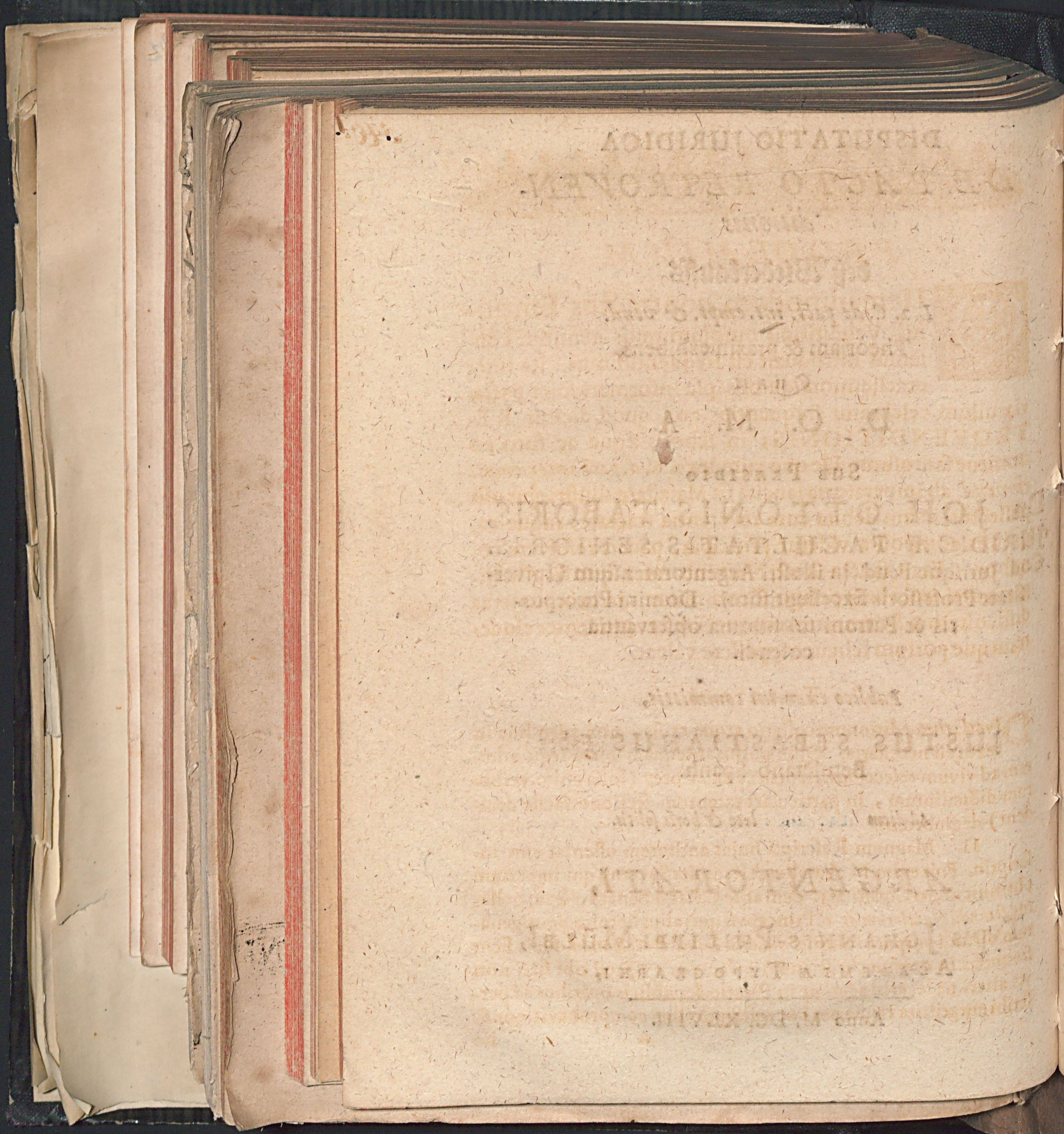
Anno M. DC. XLVIII.

21 539

1648, 7.

X 10

DISPUTATIO JURIDICA

DE REBUS SINDICATIS

DE REBUS SINDICATIS

DE REBUS SINDICATIS

DE REBUS SINDICATIS

DE REBUS SINDICATIS

DE REBUS SINDICATIS

DE REBUS SINDICATIS

DE REBUS SINDICATIS

DE REBUS SINDICATIS

DE REBUS SINDICATIS

DE REBUS SINDICATIS

DE REBUS SINDICATIS

DE REBUS SINDICATIS

DE REBUS SINDICATIS

DE REBUS SINDICATIS

DE REBUS SINDICATIS

DE REBUS SINDICATIS

DE REBUS SINDICATIS

DE REBUS SINDICATIS

DE REBUS SINDICATIS

DE REBUS SINDICATIS

DE REBUS SINDICATIS

v
T
n
C
p
p
n
g
d
r

I
re
ru
de

fo
ol
tu
ru
fr
vi
fo

PROOEMIUM.

Uemadmodum contractus Emptionis- Venditionis omnium quos gentium consensus introduxit est frequentissimus: ita inter excellentiora quibus ipse informari solet pacta, vix ullum celebratur frequentius eo, quod dicitur **RETROVENDITIONIS**; in scholis æque ac foro eo nomine famosum. De quo cum lex *z. C. d. pact. inter empt. & vend.* ab imperatoria sancita sit Majestate, illustri ejus usu pellectus, ipsam debita cum reverentia tractare, inque ea, quibus composita videtur principia, paucis resolvere conabor. Faxit sancta sancti Numinis Aura, quo fragilis ingenii mei, truci huic pelago se committens ratis, innumeras difficultatum Syrtes, errorumque Sirenes prudenter eludere, atque portum feliciter appellere valeat.

THESIS I.

Diversarum editionum collatio atque crisis, non adeo hoc in textu est necessaria. Quin potius antequam ipsam legis arbo-rem ad vivum reseceamus, cortices exteriores (folia enim verborum difficiliorum, in particulari ramorum sectione facile decident) deglubemus.

II. Magnum Rescripti hujus authorem ostentat ejus inscriptio. Fuit enim M Aurelius Alexander Severus; qui imperium obtinuit anno Christi 225. cum ante Cæsar à Senatu esset appellatus, *secundū Naclerum. & al.* Princeps si quis alius heroica omnigenarum virtutū purpura insignis *vid. dict. Nacl. & Cuspinian.* Huic sicut frequens in ore fuit christianum *ἀπόφθεγμα*: Quod tibi fieri non vis, alteri ne feceris: adeo ut in Palatio & publicis operibus id perscribi curarit: ita re ipsa per hoc rescriptū illud comprobavit, consilio

A

lio

lio magnorum Jurisconsultorum, quibus familiaris admodum fuisse dicitur, dubio proci promulgatum. Floruerunt in primis tempore ipsius Ulpianus & Paulus, Papiniani ambo discipuli atque assessores teste Hottomanno in part. bist.

III. Rescripsit autem optimus Princeps sive subnotavit ad libellum supplicem privati alicujus A. Charisii de negotio privato. Quemadmodum enim Principes Romani vices Judicis jus de civilibus subditorum causis etiam pro tribunali dicendo egerunt, quod de Augusto, Tiberio, Claudio, Nerone, Galba, Vespasiano &c ex Suetonio post alios monet *Sudhold Diss. d. jurisdict. a 190. & seqq.* ita etiam Jurisconsultorum partes consulentibus respondendo quodammodo peregrisse videntur *l. f. c. de LL* Et hac occasione cum Imperator diversas Jurisconsultorum sententias simul conciliarit, prudentiæ tam legislatoriæ quam judiciariæ specimen hanc constitutionem exhibere patet.

IV Cujus summa est: Ex pacto retrovenditionis dari actionem præscriptis verbis, vel ex vendito. Emolumenta item post oblatum precium percepta, restituenda esse.

V. *Hiscæ præmissis*, accedamus nunc ad anatomiam ipsam Sunt autem potiora hujus Const. membra: Expositio facti; & informatio juris. *Factum* complectitur & conventionem & eventum. *Conventio* est & principalis, E. V. fundi: & accessoria, adjecti pacti de retrovendendo. *Eventus* hujus conventionis exponitur tum respectu venditoris seu heredis ejus: quod is juxta legem contractus pretium offerat & fundum recuperare satagat: tum respectu emtoris, quod ejus heres legi contractus parere & fundum, recepto pretio, restituere detrectet. Facti hujus expositionem, sequitur *Decisio seu informatio juris*: quæ respicit tum ipsum fundum; tum ejusdem fructus & accessiones. Ad fundi ipsius restitutionem, coget venditor heredem emtoris vel actione præscriptis verbis; vel ex vendito. Cum fundo autem ipso; fructus quoque & accessiones, quæcunque post oblatam ex pacto quantitatem (pretii) ad emtorem pervenerint, erunt restituendæ.

VI. Generalem textus resolutionem & ἀνατομὴν; excipiat prolixior & diducta casus figuratio: Nimirum parentes Charisii vendiderunt Titio fundum Tusculanum, hac lege, ut quandoque ipsi vel heredes eorum Titio obtulissent pretium, fundus iste restituere-

restitueretur. Charisius offert precium heredi ipsius Titii. Hic vero pacto non vult stare. Quæritur quid juris?

VII. Antequam autem decisionem casus hujus ventilemus, ejus circumstantias paulo accuratius examinabimus, sunt autem primariæ, 1. Venditio prima. 2. Retrovenditio.

VIII. Venditionis occurrunt 1. causa efficiens, 2. materia. 3. ratione formæ, imprimis, pactum adjectum.

IX. Primam venditionem celebrarunt, non ipsi litigantes, sed parentes eorum. Forte enim fundus ex societate l. 16. § 3. ff. de alim. vel sib. leg. vel donato, legato &c. erat communis.

X. Materia hujus venditionis fuit fundus. Fundi significationem variare patet ex l. 60. 115. & 211. ff. d. V. s. vid. Gædd. ibid. & Aus. Popma de diff. verb. Sive autem fundus pro integra possessione (agrum cum villa continente) accipiatur: sive locus sine villa, nil refert. Neque dubitandum est quin cæterarum quoque rerum venditioni similis lex queat adjici, etiam feudi, quod licitè vendatur. G. Anton de feud 9. §. 5. g.

XI. Forma contractus est: venditio solo consensu perfecta, simul pactum, sive ab initio sive statim post contractum perfectum adjectum l. 7. § 5. ff. de pact. Cum vero pacta ita adjecta versentur vel circa substantialia, vel naturalia emptionis-venditionis, iisque vel addant, vel detrahant; consensum vel suspendant vel resolvant, quid nam horum operetur pactum huic venditioni adjectum Q. An dicendum, pretium rei propter onus adjectum pro parte quarta imminui? Tiraq. in præf. d. R. C. n. 28. aut rei traditæ dominium affici? Berlich 2. concl. 2. n. 55 an potius venditionem ipsam pacto quodam resolutivo instrui ut in l. 1. de lege commiss. Scilicet venditor affectione erga fundum ductus arg. l. 22. v. nec vero. C. de adm. & peric. tut. pactus est illum, quam primum ipsi sederit precium offerre, restitui: adeo vero sollicitè sibi cavit, ut id ipsum per retro actionem venditionis prioris voluerit effici: ex l. 1. & 2. C. de resc. vend. t. aut per conditionem resolutivam, actum purum retro annullantem, ac si ab initio nil actum fuisset, per l. 7. C. de pact. inter empr. non, ut alij volunt, reciprocatione sive replicatione quadam contractus per novam conventionem peragenda; (Ajunt enim nonnulli pactū hoc non tam esse de cōtrahendo sive de futuro contractu, quam propter magnam pactorum cum contractibus consensualibus affinitatem, novā emptionem venditionem, sub arbitrio

terius suspensam. At enim, cum contrahentibus non contractum contractui sed pactum adicere placuerit: distinctum potius & peculiare dicendum pactum, quam proprie dicta venditio. Et distinctum non tantum ab emptione, sed & aliis pactis huic perquam similibus, v. gr. pacto rescissorio, de quo *d.l.7. C. de pact. int. empr. & vend.* à Retractu conventionali, sive iure protimeseos, (quamvis in genere à *Dd* quibusdam conventionalis retractus dicatur: *ut postea videb*) Proprio autem & non ineleganti nomine dicitur retrovenditionis sive de retrovendendo. Quod vocabulum à supino verbi sui inflexum unde componatur satis patet. Ad verb. retro, reflexionem contractus, qualis in ceteris hactenus forte non usurpata urget, venditionique potius quam emptioni usu coaluit, cum nostri verbo, *Wiederkauff* / *Besold.* in hac voce. *ejus ambiguitas* notatur ab eod. in verbo *Pfandschilling.* emptionem potius reddant, altero relatorum pro utroque posito, plenaque appellatione tam à priori quam posteriori præcisa *vid. Cujac. Par. . de act. empr.*

XII Hoc retrovenditionis pactum ulterius; sed tamen secundum ea tantum quæ in textu occurrunt, considerandum; perfecta ejus tractatione, Analyticæ nostræ Sorori, ei scilicet, quæ syntheticam thematum simplicium telam pertexere solet, reservatâ. Describitur autem pactum hoc quod sit: conventio emptioni adjecta, ut res vendita aliquando certo pretio revendatur.

XIII. Est itaque materia hujus pacti fundus venditus (sive etiam res alia qua mobilis, cum & in hanc affectio & desiderium recuperandi cadere possit) & pretium sive quantitas quæ data est: *Franc. Zoanett. ad h. l. n. 111.* nisi aliud contrahentibus, aut consuetudini, quam respexisse præsumuntur, placuerit.

XIV. Forma consistit in consensu de offerendo precio & restituendo fundo. Consensu tamen non puro sed sub conditione suspensio. *conf. C. 1. A. de contrahenda emptione. § 54. num. 5.* Condicio ista, posita est quidem in manu & potestate venditoris, non tamen in nuda arbitrii declaratione, *ut in §. pen. Inst. de empr. vend. sed in oblatione pretii.* Et licet oblatio ista in simplici venditione, non vi conditionis, sed ex natura contractus fiat, *arg. l. 13. § 8. ff. de act. empr. & l. 99. ff. de cond. & demonstr.* Cum tamen in terminis nostris ipsum pactum sub ea sit suspensum, & per eam purificetur, conditionem veram facere videtur. Quæ condicio potestativa pacto impli-

implicito (hinc ipsa conditio dicitur pactum, ex gr. pactum addit. in diem, pactum sive lex commissaria) sive uno eodemque pacto hactenus puro, suspenso alias ratione retrovenditionis, adeoque emtorem ante oblationem nullo obligationis nexu constringente, est stabilita.

XV. Vis & effectus hujus pacti inter alios, respectu presentis temporis, notabilis est, quod faciat rem minoris valere, post Socin. in l. 1. §. si heres n. 3. & ibi Iason n. 9. & 10. Rip. n. 26. ad Senat. Trebel. Tiraquel. lib. 2. de retract. in praf. num. 20. quemadmodum aliud quodlibet gravamen rei pretium minuit, post Dd. in l. fundi partem. 79. de contrahen. empt. Sanz. de bonor. divisione cap. 8. n. 7. adeoq; non satis tuta est præsumtio Besoldi in thes. pract. verb. Wiederkauff. quando cum nonnullis aliis censet: conventionem istam censeri debere fœneratitiam, quoties intervenit modicitas pretii: puta si res valeat 100. & vendatur 50. cum enim rei pretium per hoc ipsum pactum minuat; minoris pretii constitutio rem ad æqualitatem potius quàm excessum fœneratitium reducit. l. fundi partem. 79. de contrah. empt. Layman. lib. 3. de iustit. tr. 4. cap. 16. num. 18. Respectu autem temporis futuri, hæc vis & effectus pacto retrovenditionis adscribitur, ut illi nulla possit opponi præscriptio, ne centenaria quidem Myns.: obser. vat. 16. ubi ita in Camera frequenter pronunciatum fuisse commemorat. Id quod repetit 6. obser. 70. n. ult. quod scil. ex parte venditoris repetitio sit mera facultatis: ex parte emtoris semper emergat m. f. cum sciat se ad restitutionem venditori teneri. Besold. d. loc. C. I. A. de contrah. empt. §. 54. n. 5. frustra Dissentiente Bachovio 1. diss. Treutl 28. §. 10. lit. D. per l. 3. C. de præscript. 30 vel 40. ann. Aliud fuerit dicendum, si post oblationem pecuniæ factam emptor primus restitutionem recusaverit: Et illi recusationi per longissimum tempus venditor primus acquieverit.

XVI. Ipsi autem oblationis notanda 1. Causa efficiens, sive enim ipsi venditores, sive heredes eorum pretium obtulerint, fundus est restituendus. Equidem cum pacta tam active quam passive in heredes, nulla etiam eorum facta mentione transeant per l. 9. ff. de probat. sive de dando sive faciendo sint concepta, arg. l. 13. C. de contrah. stip. idem hactenus de pacto retrovenditionis affirmandum: Sed cum pacto adjecta sit conditio & quidem potestativa, (qualis est hic, pretium offerre,) major exurgit dubitandi ratio. Constat tamen

& eam in heredes transire, vid. *Covar. l. 2. pract. qq. c. 39. n. 5. Bachov. 2. disp. Treutl. 27. d. 6. lit. F.* Not. II. Materia. Offerendum est n. pretium & quidem totum: partis enim solutio ut non recte fit invito, ita & oblatio. Nisi & prima emtio ad certos terminos facta sit v. *Scheffer. 3. q. 10. Not.* III. Forma; & quidem i. vel quatenus oblatio ad purificationem contractus necessaria: & sufficit simplex realis, neq; consignatione vel depositione ulteriori opus: vel quatenus ex parte agentis requiritur ad complementum contractus, actionisque exercitium: & conjunctam requiri cum consignatione & depositione probatur *argum. l. 13. §. 8. ff. de act. empt. juncta l. 39. ff. de solut. 2.* ratione temporis in favorem venditoris adjecti: aut enim pactum fit, cum determinatione temporis, ut scilicet usque ad certum tempus liceat offerre, nec ultra; vel ut usque ad certum tempus non liceat, & deinde vero ad certum usque tempus vel in perpetuum: aut fit absque ulla temporis determinatione, ut fas sit venditori quandocumque ipsi placuerit offerre. *Perez. parat. C. de pact. int. empt. & vend. n. 23* Not. IV. Effectus. Etenim Oblatio simplex purificat & perficit contractum, obligationem sive jus retrahendi parit, actionem venditi (quatenus ceu informata ex pacto datur,) quoad actum primum quasi introducit. Per oblationem ut ita loquar vestitam, mora inducitur, actio citra metum exceptionis *per l. 13. §. 8. ff. de act. empt. intentatur.*

XVII. Et hæc de oblatione pretii. Alterum cuius gratia pactum initur est restitutio fundi. Hoc enim actum, ut emptor qui per traditionem venditoris factus est rei dominus, eundem vicissim faciat dominum restituendo. Neque enim dominium ipso jure redit ad venditorem. *Covar. lib. 3. cap. 8. num. 8. Hartman. Hart. 17. 22. O. 5. num. 6.*

XVIII. Quemadmodum autem contrahentes pactum retrovenditionis in h. l. conceperunt de actibus ad complementum contractus alias necessariis: ita potuissent verbis solam retrovenditionem exprimentibus, vel æquipollentibus aliis uti, *per l. 12. ff. de prescr. verb.* Quamvis verborum directorum & obliquorum distinctio à *Fachineo 2. contr. 15 tradita*, nulli sit usui hoc in pacto, cum natura ejus conditionem ipso jure resolventem non admittat. Placuit autem in hac hypothesis forte pro dare & tradere, redditionem sive oblationem & restitutionem in conventionem vel ideo deducere,

cere, quia actus isti in complendo contractu, ultimi; priimi in replicatione sive reflexione occurrerunt. In specie autem pro datione oblationem, quia & in simplici venditione obtulisse sufficit, *d. l. 13. §. 8. ff. d. act. empt. ratio rationis, quia oblatio habet vim solutionis. v. Treutl. vol. 2. D. 3 §. 10.*

XIX. Hac de pacto adjecto venditioni primæ. Sequitur Retrovenditio, consideranda tum ex parte venditoris, tum emtoris: De illa *vers. teque parato.* Ubi conditioni dicta satisfacere, idem quod pactum contractui adjectum (quod modo conditio, modo fides, lex contractus vocatur) servare sive quod statim sequitur parere. In specie vero indigitatur, Charisium pretium obtulisse, adeoque conditione purificata retrovenditionem perfectam esse.

XX. De hac, *vers. heres emtoris.* Scilicet emtoris heres (de cujus exceptione cum causa nondum agitata, neque etiam consulens ejus in libello mentionem fecerit, non constat verisimile tamen est. eum diuturnæ possessionis præscriptione usum fuisse) conditioni parere, sive fundum restituere detrectavit & adhuc detrectat, adeoque moram committit.

XXI. Charisius igitur heredem emtoris in iudicium vocaturus de duobus querit 1. quænam actio ex hoc pacto oriatur. Et 2. quid in eam veniat.

XXII. Quemadmodum enim de actionibus ex aliis pactis emptioni adjectis v. g. addict. in diem & L. commiss. diu multumque reciprocata fuit disputationis serra, donec tandem quæstionis non pruriginis novatorum, sed ex interioribus juris recessibus nata veritas Imperatoria stabiliretur decisione, *l. 4 ff. d. l. Commis.* ita etiam dum inter ipsos Jurisconsultorum Filios, de actione ex pacto retrovend. danda, non constabat, aliam Proculianis, Sabinianis aliam concedentibus, *vid. Bachov. 1. disp. Treutl. 6. th. 10. C. Merrill. 1. observ. 5.* Sacrum ipsius Principis oraculum fuit consulendum.

XXIII. Et quidem pro actione ex ipso contractu sive venditi militat 1. quod ad contractus fidem servandam, actio quæ ex ipso contractu principali exercetur, dari soleat, *l. 7. §. 5. ff. de pact. l. 72. 75. 79. ff. de contrah. empt.* Maxime cum 2. venditor propter retentam sibi potestatem redimendi minoris vendat, sitque illa conventio quasi pars precii.

XXIV. Econtrario, cum conventio hæc plane singularis sit,

ris sit, & simul ad rescindendum contractum tendat, ad actionem præscriptis verbis potius descendendum, *fac. l. avia. 6. C. de jure dot. l. 9. C. donat. l. cum res, 22. C. de pact.*

XXV. Videtur & decisio ipsa & ratio decidendi Imperatoris (ut contractus fides servetur) utrique actioni favere. Sed *Perezius cum aliis*, (quos v. apud Hunnium de pactis c. 7.) *Par. C. de pact. int. empr. & vend.* hanc decisionem aliter interpretatur & dicit; Imperatorem Alexandrum dum actionem ex vendito concesserit, præscriptis verbis actionem negasse. *per l. 2. & 3. ff. de præscrip. verb. adeoque sententiam quorundam ex veteribus pro act. præscr. verb. calculum ponentium, referri quidem, sed quæ verbis posterioribus statim corrigatur. add. Borch. d. pact. c. 6. n. 55.*

XXVI. Forte non in angulum releganda est distinctio *Oldendorpij cl. 4. act. 40.* Ut scilicet *cum dubitatur* utrum verus sit contractus, cui accedit pactum, annon sit, præscriptis verbis agatur, & factum obiter recenseatur. Ubi autem *certum fuerit* (sive ex evidentia negotii gesti, ut *d. l. 6. C. de jure dot. l. 7. §. 5. de pact.* sive ex speciali definitione juris, ut is pactis resolutivis *l. 4. d. L. Commiss.*) contractum esse nominatum cui pactioes adjungantur, ordinariam actionem sufficere. Quanquam etiam tum velit rem gestam ex pacto exponendam esse judici, sicut verbis inter contrahentes concepta est, & actor dici possit præscriptis verb. persequi, quatenus ad illam pactioem attinet, forma tamen judicii principaliter actioni contractus tributa. *Conf. Vinnium de pactis cap. XI. ubi n. 5 eos ridet, qui particulam vel in hac l. 2. volunt esse correctoriam, non διαζευκτική.*

XXVII. Sicut igitur actio præscriptis verbis in statione subsidiaria non negligitur: ita etiam actioni ex vendito non obstat, quod jura non permittant ex contractu agi ad ejus rescissionem, quam hic intendit actor. *v. l. 11. §. 5. & 6. de A. E.* Nam etsi id agi videatur ut recepto pretio recedatur ab emptione, hoc tamen venit per accidens, siquidem principaliter hoc agitur, ut servetur pactum, quod est pars conventionis, adeoque id fiat quod convenit. *l. 79. ff. de contr. empr.*

XXVIII. Hac autem ex vendito actio, quatenus ex pacto adjecto exercetur, novis informatur qualitatibus. Datur enim venditori contra ipsum emptorem ejusque heredem, non vero contra tertium possessorem.

XXIX.

XXIX. Dicit Imperator: *has actiones dari.* Scilicet tum ex dispositione juris, tum ex applicatione & concessione prætoris: ut ut enim actio jure competeret, intentari tamen olim & in iudicium deduci non poterat, antequam à Præatore daretur, id est, agendi coram iudice pedaneo facultas sub formula concederetur. v. *Pacium in method. Codic. de formul. & impetrat. sublat. n. 9. vers. ex iis que dixi pag. 148. B.*

XXX. Succedit Quæstio altera. Cum enim præter fundum, & quæ ipso continentur, l. 17. §. 2. & *fin. ff. de act. & empt.* etiam alia hoc iudicio præstanda sint, v. gr. accessiones, emolumenta, fructus; de his jam quæritur, ex quo tempore debeantur. Decisio hujus quæstionis exhibetur *vers. Habita.* Cujus considerandum Subjectum & Prædicatum.

XXXI. Subjectum, & ejus 1. Genus sive materia, sunt ea quæ *ex fundo*, seu causa proxima, emolumenta scilicet & fructus (quorum divisiones repetantur ex *Par. Wesemb. de usur. & Bachov. ibid.*) ad adversarium, (heredem emptoris) pervenerunt. Pervenisse autem dicimus hoc loco quæ percepta sunt. 2. Formam sive differentiam specificam denotant verba: *post oblatam ex pacto quantitatem.* Scilicet *quantitas*, (quæ præter alia significat pecuniæ summam l. 11. ff. de compens. sive pretiū,) *ex pacto* id est, arbitrio jure pacti concessio, *supra* θ. 14. *offertur.* De oblatione ipsa ejusque forma, θ. 16. dictum. Præpositio *post* duo insinuat 1. contractum esse debere perfectum (potest tamen etiam de mora commissa intelligi, d. θ. 16.) 2. excludi fructus ante oblationem perceptos. Jungatur *ἀπολογία* infra θ. 34. & 35. adducenda.

XXXII. Cum autem fructus, post oblatam ex pacto quantitatem, vel percepti, vel ipso tempore oblationis fuerint pendentes, vel postea nati: & illis decisio hujus quæst. ejusque ratio convenit. *Perez. par. C. de pact. inter empt. n. 22.* Ulterius ex Zoanetto distinguit *Bachov. 1. disp. Treutl. 28. θ. 10 C.*

XXXIII. Prædicatum est in verb. *ratione habita.* Ratio idem hic est, quod respectus seu consideratio ejus quod convenit rei aut personæ l. 1. §. pen. ff. si quadr. paup. Et quidem ratio habenda hic à iudice dato eorum, quæ nõ jure actionis, sed officio iudicis veniunt. *Bachov. in Inst. pr. de off. jud.* Veniunt autem & debentur fructus, pacto oblatione simplici purificato, & retrovenditione perfecta sub

B comper-

compensatione cum usuris. Libere vero, cum contractus per oblationem cum depositione conjunctam, ex parte venditoris impletus, & emtor in mora constitutus fuerit. Imo hoc casu non tantum perceptos, sed etiam percipiendos deberi, probat Ioan Copi, de fruct. lib. 3. tit. 1. cap. 1. num. 4. testimonio Pauli l. 21. §. 3. Neratij & Iuliani l. 31. ff. de contrah. emt.

XXXIV. Responsi ita enucleati supplendæ adhuc sunt rationes, quibus in utramque partem fuit disputatum. Videbantur enim ex contractu retroacto, vel potius per existentiam conditionis resolutivæ annullato, omnes ab initio percepti de fundo fructus restituendi, arg. l. 6. & 16. ff. de in diem addict. l. 5. ff. de L. commiss.

XXXV. Econtrario urgebat, quod quemadmodum fructus perfecta emtione cedunt emtori l. 13. C. de act. emt. ita & ex retrovenditione retrahenti venditori, qui purificata conditione pro emtore adeoque domino est habendus, sint restituendi.

XXXVI. Non obstat ratio dubitandi. Resp. Pactum enim resolutivum non operatur antequam conditio (offerendi & refundendi pretii) impleta fuerit: adeoque pactum hoc novam veluti emtionem parit, Myns. cap. 6. O. 50. nu. 2. conf. 8. 11. quapropter venditor ceu dominus, fructus ante oblationem perceptos suos facit, l. 42. & seq. de Usuris. non interim, ut in pacto addict. l. 4. §. 4. ff. de in diem. add. l. 5. ff. de L. commiss. sed irrevocabiler, l. 25. ff. de usuris. Quia ante pretii oblationem ipse fidem sefellisse dici nequit. arg. l. 5. de L. Commiss.

XXXVII. Haftenus de lege in partes dissecta proprias, subjungendæ nunc sunt elicite. Ex quibus sive regulas, sive axiomata, (quæ tamen distinguit Ant. Massa de exercitat. iurisc. lib. 1. n. 56. & seq.) dicere velis hac vice saltem sequentia annotabimus.

1. Pactum Retrovenditionis est licitum. Card. Tusc. pract. concl. tom. 6. lit. P. concl. 24. nec sua natura usurarium.
2. Pact. Retrov. regulariter collatum censetur in arbitrium venditoris. Wesemb. conf. 8. n. 23.
3. Pact. Retrov. sive, ut Bachov. 1. disp. 28. th. 10. B. reformat. effectus huius pacti O. & A. transit in heredes. Boer. decis. 182. n. 21.
4. Pactum retrovend. differt à retractu in specie sumto. Quod sequens responsum plenius edocet. Nos differentias in genere

nere sic designabimus. Differre scil. utrumque negotium causis & effectibus. Causis tum materiali; tum formali. Illinc Subjecto & Objecto. *Subjecto* ita: quod *protimeseos* pactum, amplissima latissimaque potestate polleat, offerendi licitationem cuicumque libuerit. *Retrovenditionis* autem strictissime ad venditorem primum vel ejus heredem plerumque coërceatur. *Objecto* ita: quod ibi, pretium rei per multos licitatores plerumque intendatur: Hic ut plurimum ad quantitatem prioris emtionis, seu conventu pr. redigatur. Porro, *quo ad formam*: Protimesis varias, pro diversitate causarum recipit, ex L. generali jure gentilitio; conventionem. Retrovenditio regulariter sic concipitur, ut emtor teneatur rem retrovendere, tempore pretioque constituto: licet aliquando, pactum hoc immutetur; sic ut venditio retro agatur, simulatq; emtori pretium redhibendi facultas vel lubentia fuerit. Denique *effectus* evidenter etiam discrepat: Nam in protimesi, regulariter dominium irrevocabiliter, certè pleniore cum effectu transfertur. In isto autem pacto, revocabiliter, & usurpatione longe remissiore.

XXXVIII. Restaret ut eam, quæ ex hac lege; vel ejus occasione pullulat, objectionum & quæstionum segetem satis amplam, polemica falce demeteremus, sed cum una aut altera pagina ad hoc non sufficiat, sociæ potius quàm solitariæ disputationi istud reservamus. *Videatur interim Franc. Zoanet. ad h.l.* Unam illam vexatissimam disquisitionem omittere non possumus, qua dubitatur, an ex pacto isto etiam contra tertium possessorem actio aliqua nascatur? Equidem Castrensis & alii nonnulli ex antiquioribus, utilem rei vindicationem hoc casu venditori concessere, statuentes pactum hoc rem ipsam quadantenus afficere arg. l. si cum. 13. de pignor. act. l. voluntate. 10. §. creditor. 1. Quib. mod. pignor. vel hypoth. solv. l. 3. §. post divisionem. Qui pot. in pignor. hab. l. creditores. 3. de pign. Tiraq. de retract. convent. §. 3. n. 9. gl. un. Sed rejecta fuit hæc sententia in Camera per hunc ipsum textum l. 2. C. de pact. int. emt. & vend. Constitutumque: primum venditorem contra primum emtorem, (vel ejus heredes) ad interesse; non autem contra tertium possessorem & singularem successorem rei vindicatione agere posse. *Gail. 2 observ. 16. num. 3. & seqq.* Quæ decisio jam passim recepta est. *vid. Vulteiium 3. consil. Marpurg. 19. num. 93.* Adversariis rationibus respondet A. Faber. *decad. 24. error. 1. & seqq.* vel quia is textus alicubi corrigit: *ut error. 9. & in rational.*

zional. ad l. 13. de pignor. act. lit. a. rectius illis opponetur disputatio Ba-
chovii 1. disp. Treutl. 28. lit. B. & disp. 4. de act. §. 16. fol. 148.

XXXIX. Legis hujus 2. ita pro tenuitate mea explicata,
usum & praxin, quadatenus patefaciet facti species, de qua superio-
ribus mensibus A. nostra Facultas consulta fuit, cujus sententiam, ut
rogata fuit, decisivam hic subjiciam: junctis rationibus quas in re-
latione summaria discussas fuisse intellexi: Ita autem vulgato idio-
mate perscripta, legitur.

XL. Auff die/an vns/zuwend benandte Doctores, vnter desß Caj con-
sulentis, vnd andern hypobolymæis nominibus, eingerichtete Rechts-
frage/Erkennen wir/nach reiffer Erwegung/der mit insinuirten Kauff-
verschreibung/vnd anderer vmbstände vor Rechte. Haben Cajus vnd
Caja, beede Eheleuth/Sempronio vnd dessen Ehefrawen/den 27. Mar-
tii Anno 1627. eine Apoteck mit diesem außdrücklichen pacto verkaufft/
daß/wann besagte Apoteck bey Lebzeiten der Käuffer/ ober kurz/
oder lang widerumb feil/vnd zuverkauffen were: Sollen alsdann ver-
käuffer vnd seine Erben auff dieser Apotecken den Vorkauff/vnd völligen
Zurritt/in gleichmäßigen werth/vnd kauff zuthun haben/ ohn Hinder-
rung männiglichem: Wie auch nach der Käuffere todt/ dieser
Apotecken wiederkauff/ dem Verkäuffer/vnd seinen Erben/ allerdings
vnterbenommen; sondern dessen/ krafft dieses/ berechtiget sein. Alles nach
Buchstäblichem inhalt obgedachter Kauffverschreibung.

Vnd wird ex parte, desß vnlängst verstorbenen Käuffers nach-
gelassener Erben/einseitig davor gehalten/ daß die annoch lebende Caja,
als mit Verkäufferin/vnd deren Erben/desß von H. Consulente also
qualificirten pacti retrovenditionis, sich gegen sie nicht zugebrauchen
herren. Alldieweilen dem Käuffer Sempronio, vnd dessen Hausfrawen
berühre Apoteck zeit lebens niemahlen feil gewesen/daher sie daß genan-
te pactum retrovenditionis, weil sich der Fall niemahls begeben//
gänglichlich erloschen achten.

[Quasi dicerent: quod intra certum tempus licuerit, id elapso
eo tempore, non amplius licere. l. si intra. 23. de statulib. l. Titia. cum
Testamento. 34. §. ult. de legat. 2. pariaque esse lapsu temporis, vel re-
nuntiatione excludi. l. 1. §. sed videndum. 11. de success. Edict. Hering. de
fidejussor. cap. 28. num. 4. Quæ ratio, si ab Emptoribus allegata fuit
(quod mihi vix videtur verisimile) apparens pro vera exceptione
fuit accepta (ut mox dicemus) ideoque casuationi etiam fuit in-
seren-

facienda, ut erroris vitandi causa, removeretur. Quod enim de pactis plerisque aliis dicitur: ea regulariter ad heredes transire: *lex contractibus. 49. de O. & A.* Id etiam de pacto retrovendendi obtinet: nempe ut jus redimendi non solum venditori: Sed ejusdem quoque heredibus competat: *per text. clar. in l. si fundum. 2. C. de pact. int. emt. & vendit. nec Emptor tantum; sed & ejus heredes teneantur. per l. si pactum. 9. de Probat. Boër. decis. 182. n. 21. & seqq. Hartm. Pist. observ. 154.* Et aliud est in pacto collato in arbitrium Venditoris, de quo opposita ratio loquitur. Hic autem potestas reemendi intra certum tempus non fuit penes Venditorem; sed fuit in manu Emptoris, quando vendere velit, nec ne.]

So gar/ daß sie nunmehr an gedachter Apoteken niemand nichts gestünden; sondern dieselbe vor ihr Eigenthumbhielten. Da hingegen die Verkäuffere beständig davor achten/der Wiederkauff sey auff ihrer seiten wohl fundirt: Abernahl nach lauterem Inhalt der eingelangten Frage.

Ob nun wol in der zwier angezogenen Kauffverschreibung (1.) des Wiederkauffs ausdrücklichen Meldung beschiehet: Darbey auch (2.) versehen/ daß der Vorkauff/ vnd völlige Zutritt den Verkäuffern im gleichmäßigen werth vnd Kauff vorbehalten sein solle. Etliche Rechtsgelehrten (3.) auch wehnen vnd wollen/ quod pactum reuenditionis non plus juris conferat Emptori, quam fructuarius habet, An sich selbstn aber gewiß/ daß / wann besagtes pactum richtig / die Käuffere mit obverlauteter exception, sich nicht wohl sichern köndien. *per ea quae supra notauimus in vers. quasi.*

Dannoch aber vnd dieweil auß allen Clausulen der mehrangeregten Kauffverschreibung erscheinet/ daß die paciscenten nicht einen vorbehaltenen Wiederkauff vnd pactum retrouenditionis; sondern bloß daß Einstand/ Recht vnd den Vorkauff/ jus praesentationis, praesentationis, congrui, seu Protimeseos bedingen wollen. Vnter welchen zweyen Rechten vnd Gerechtigkeiten ein mercklicher vnderscheid ist. Sondernahl das pactum congrui, seu praexhibitionis plenam & irrevocabilem Dominii translationem gar nicht hindert.

[Cum penes euentem sub pacto retrouenditionis dominium rei emtae sit reuocabiliter. *Bapt. Aymus, lib. 2. de Iur. Alluv. cap. 10. n. 12. Amed. à Ponte. Qq. Laudem. 8. num. 12. Berlich. 2. Concl. 2. n. 55.*

Derowegen das wort Wiederkauff von den contrahenten allein Generaliter & abusive gebrauchet worden. Cum & ille venditor,

tor, qui rem denuo venalem, jure retractus conventionalis redimit, reemere dicatur.

In quo latiore sensu, etiam voce retractus, utuntur Dd. quando pactum de revendendo, retractum conventionalem vocant & definiunt: Cum inter Emptorem & Venditorem convenit, ut Venditor intra certum tempus, aut quodcumque, aut simpliciter (sine temporis praefinitione) possit rem venditam retrahere, sive redimere, restituto pretio. Ita Tiraq. de retract. convent. praef. nu. 1. ubi alios, qui hoc pactum de retrovendendo appellant, taxat: ipse taxandus. Siquidem ex, d. l. 2. C. de pact. inter Empt. liquido patet: revera hoc esse pactum de retrovendendo, non jus congrui. Atque ita voce retractus generaliter etiam utitur C. l. A. de contrah. empt. th. 26. n. 5. (cum retractum conventionalem, quo ex pacto venditionis Emptor rem venditam retrahit, definit: allegando de super dict. l. 2.) itemque Wesemb. in Com. de rescind. Vendit. n. ult. Perez. in Parat. C. de pact. inter Vendit. & Empt. n. 12. Eodem modo, retractus hic genericè appellatur, Jus recomparationis apud Bonavent. Gaver. de retract. concl. 1. lit. B. qui etiam retractum simplicem cum isto pacto confundit, th. 42. Pejore autem errore pactum hoc cum jure Protimeseos simplici, quod alii praesentationis, praexhibitionis, congrui, praelationis; den Vorkauff/ Einstand/ Mehrgeltung/ vocant, commiscetur. Quam ambiguitatem praecipue observasse videtur, Martin. Pegius; Cum enim tres libros de jure Protimeseos scripsisset, vom Einstand vnd Vorkauff: postea peculiarem subjecit librum pag. 37. Ein sonders Buch/ von vorbehaltenem Wiederkauffen/ in cujus libri praefatione conqueritur: Er habe vnder andern auch in dieser materi, der vorbehaltenen Losungen/ der Advocaten vnstetig verspühret/ daß sie die Sache nicht/ wie sichs gebühret hette/ auff die Bahn bracht.]

Als achten wir/ die Verkäuffere haben sich teins Ablösung Rechtens; sondern auff den fall den Käuffern/ oder deren Erben/ der einsten belieben würde / die quaestionirte Apotec widerumb feil zu machen/ vnd zu verkauffen / alsdann vnd nicht eher / sich des Einstand. oder Vorkauff Rechtens / in eodem pretio, bedingter massen/ zu gebrauchen. B. X. B.

Ratio-

Rationes dubitandi.

(Quaeque ad suos numeros in ipsa decisione referendae.)

1. Si autem vocabulum, desß Wiederkauffs in instrumento inveniatur, pactum retrovenditionis intervenisse, non aliud, intelligitur, post Beust. Berlich. 2. Conclus. 1. n. 19. Atque ita communiter, contractum ex formula verborum aestimamus l. non figura. 38. ibi: oratione quam expriment literæ obligamur. de O. & A. l. si ita stipulatus. 126. §. Chrysogonus 2. de V. oblig. Tiraquel. de retract. lignagier. §. 30. eschange gl. 1. n. 7.

2. Atqui determinatio pretii, communissima est pactis retrovenditionis, Ludov. Afis. 1. Decis. Perus. decis. 79. n. 17. Talis autem quisq; contractus est, qualem clausulae, adjectae demonstrant. Panor. in term. retrovend. c. illo vos. 4. n. 2. de pign. Dd. in l. 15. §. 4. vers. sed etsi. Locat.

3. Emens cum pacto retrovenditionis, non plenum dominium consequitur, aut irrevocabile; sed tantum jus Fructuario simile. Sic enim cum aliis decepit Consulentem nostrum Berlichius 2. concl. 2. n. 57. (consulens allegat n. 55.) vers. primo, quia Emptor cum pacto.

Nec impedire (4.) videtur, quod contrahentes initio usi sint verbo, desß Vorkauffs / nam Jus Protimeseos, & pactum retrovenditionis saepe confundi, jam ante dictum, eaque jura à pari procedere multi constituunt. v. Carpz. 5. responsor. 32. n. 8. & 12.

Rationes Decidendi.

1. Quia pura, & irrevocabilis venditio contracta fuit, ut indicant verba: Ein redlicher / aufrichtiger Kauff vnd Verkauf abgeredt / bedingt / vnd beschlossen worden: welcher auch allerdings in seinen Puncten vnd Articulen cräfttig / bündig vnd beständig sein vnd bleiben soll. Notum siquidem est, in contractu Emptionis pretium irrevocabiliter fieri Venditoris: & rem Vendit. propriam, Emptoris. l. 1. de rerum permut. ne contractus claudicet. l. ult. C. de indict. vid. toll. Everhard. in loco Correlat. Superest itaque ut simplex Jus protimeseos desß Vorkauffs oder Mehrgeltung / Pacto exceptum intelligatur. Carpz. 207. p. 2. const. 31. desin. 9. n. 5. & seqq.

2. Facit quod Videntes sibi hypothecam in fundo vendito

dito reservarunt, donec de pretio satisfaceret: qua sollicitudine opus non fuisset, si reuentionis arbitrium penes Venditores fuisset. Nec consistere posset hypotheca commodè in re tali: nisi quoad meliorationes. *v. Ant. Faber. decad. 24. error. 1.*

3. Inprimis autem & in specie substantialia pacti retroventionis hic deficiunt: retractus autem simplicis adsunt. Ex Substantialibus autem requisitis non ex verborum figura, Contractus natura examinanda est. *post Bald. Dec. & alios à se laudatos, Wesemb. in Comm. C. de reb. cred. n. 103.*

4. Quia pactum Retroventionis propriè hac lege contrahitur, ut, siue ipse (Venditor) siue heredes ejus Emptori pretium quandocunque, vel intra certa tempora obtulissent, fundus restitueretur. *per text. l. 2. C. de pact. inter Empt. & Vendit. compos.* Unde intelligitur, potestatem reemendi regulariter esse in arbitrio Venditoris. *Vide Richter. decisione & numeris infra allegandis.* At in hoc Instrumento Venditionis, potestas Vendendi constituitur in arbitrio Emptorum: in verbis: *Wann die Apotec zu verkauffen were.* Quod adè alienum est à pacto reuentionis, ut, si reuendendi facultas pretiumque solutum repetendi, in potestatem & arbitrium Emptoris conferatur, natura retroventionis in tantum alteretur, ut de ejus substantia Gravissimi quique Jcti addubitent *H. Gæden. Vol. 3. consil. 6. num. 26. & sequent. Wesemb. 1. cons. 8. n. 23. Dn. Carpz. 5. cons. 27. & 1. Decif. 9. num. 2.*

5. Unde etiam pactum illud definitur conventio inter Emptorem & Venditorem, ut, si Venditor pretium quandocunque, vel intra certa tempora offerat, res vendita restituatur. *Heig. de pact. reuend. th. 4.* Retractus autem conventionalis. definitur Jus prælationis, certis personis specialiter in contractu Emptionis reservatum, vel concessum. *Marc. Mantua. ad l. 14. C. de contrah. empt.*

6. Adeoque valde differunt, conventiones istæ effectibus. Etenim retroventio ex necessitate fit, & in executionem pacti primæ Venditioni adjecti. At Venditio ex pacto Protimeseos præsupponit liberam Vendentis voluntatem: quæ necessitatem reuendendi Emptori præcisam non imponit. *Cum Hartman. Pistor. Dn. Richter. decis. Ienens. 83. num. 72. ibi: Emptor primus pro liberrima sua Voluntate iterum vendit junct. n. 78.* Unde etiam hoc casu Laudemium debetur, non illo: *post Magnif. Dn. Franzk. Richter. d. loc.*

Refu-

Refutatio rationum dubitandi.

548.

Ad Rat. 1.) Resp. magis hic rem ipsam, & id quod actum est, quam verborum abusum esse intuenda. *argum. l. promittendo. 41. de iure dot. l. 17. de LL. Heig. d. disput. de retrovend. thes. 1. Tiraquell. ipse in oppos. tract. de retract. Gentilit. §. 1. où equipolle à vente. gl. 14. num. 87. ubi ait: contractus æstimandos esse à virtute vi & effectu, non à verborum conceptione, quibus contrahentes abusi forte fuerunt. Wesemb. consil. 12. n. 30.*

Ad 2.) Gnorisma illud perpetuum & certum non est, *vid. Besold. thesaur. verb. Wiederkauff. vers. ubicunque.* Cum imo pactum de retrovendendo efficiat, ut res valeat minus, quartâ parte, communis pretii. *Marian. Socin. 1. cons. 15. n. 56. vers. & propter dictam causam subjungo. Tiraq. in pres. de R. C. n. 20. Quemadmodum & alias onus rei adjectum est pars pretii, & id minuit. l. fundi partem. 79. de contrah. empt. Sanz. de divis. bonor. cap. 8. n. 7.*

Ad 3.) Sententiam Berlichii (quâ Consulens præcipue nititur) & aliorum nonnullorum, qui existimant Emptorem cum pacto de retrovendendo non plus juris habere in fundo empto, quam usufructuarium, nominatim refutat *Dn. Carpzov. 2. constit. 1. desin. 18. num. 13.* Neque dicitur in Instrumento, daß nach beeder Antauffender & heleut todt dieser Aporeck Wiederkauff / den Venditoribus wider heimfallen solle: sondern daß durch der Käuffer todt / ihnen der Wiederkauff (id est jus retractus congrui, præ aliis, de quo jam antea dictum) nicht benommen sein solle. Prout quidem olim Scabinos quosdam judicasse refert. *Schäfer. 1. quest. 8. & controversum fuisse, multa Authorum loca ostendunt, utrum pacta hæc ad successores devolvantur? decepti pravâ interpretatione. L. 122. §. Agerius 4. de verb. oblig. Ex qua Bart & cæteri perperam collegerunt potestativam conditionem ad heredes non transmitti. vid. Covarr. l. 2. practic. qq. c. 39. n. 5. Bachov. 2. Diss. Treutl. 27. §. 6. lit. F.*

Ad 4.) Quod ultimam Dubitandi Rationem attinet, ei quidem jam supra, est satisfactum. Adnotamus tamen vocem hanc retractus dupliciter sumi: *Primo* latè & genericè, ut comprehendat omne jus, omnemque causam legitimam ex quâ facultas rei retrahendæ competat. *Deinde* vero specificè: ut eam præci-

C

præci-

præcipue designet causam, quæ tantum Jus Protimeseos, sive Con-
ventionale, sive Gentilitium designet. Hoc sensu, nego, sine ma-
gna confusione jus retrovenditionis retractum dici, nedum ut
illi æquiparari possit. Priore significato fateor Autores quando-
que abusive & *παχυλῶς* loqui. Neque tamen à providis Docto-
ribus hæc jura debent æquiparari vel potius confundi. De Ti-
raquello jam supra dictum. Rauchbar. i. *quest.* 37. *num.* 24. pro-
miscue etiam, ut dixi, his terminis utitur: nequaquam vero spe-
cialiæ protimesin pacto retrovenditionis æquiparat. Sed de his
aliàs accuratius. Neque enim consultoris festinatio ulteriorem de-
liberationem, impræsentiarum admittit.

Ad Respondentem, Fratrem
charissimum.

G Allorum Regis, Fratres dum castra sequuntur;
Sub magno Themidos, tu, Duce bella moves.
Maeste animo. Victor referes sine sanguine palmam,
Quamque parant Musa, Gloria major erit.

Carolus Faber Phil. Stud.

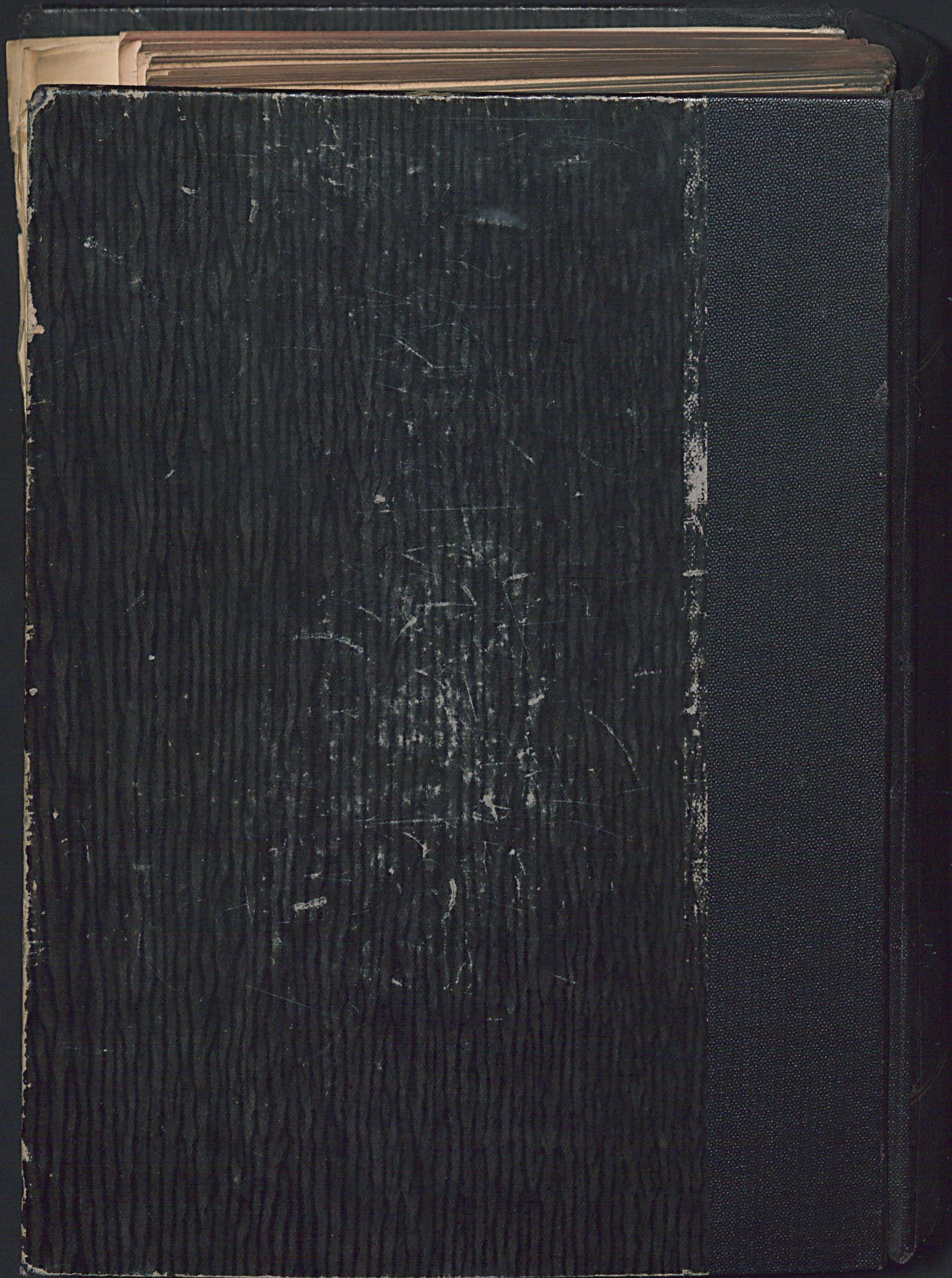
F I N I S.

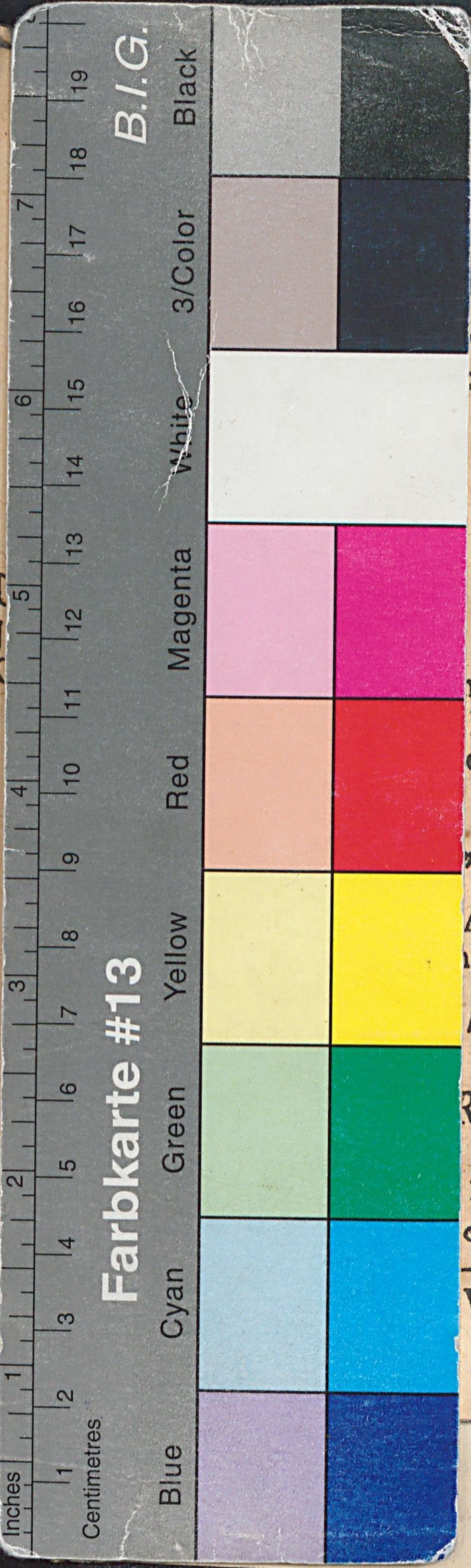

X 2615944

WOM

B.I.G.

Farbkarte #13

...IDICA
...TROVEN-

21 539

35

...ffis
... & vend.
...hibens

1648, 7

A.

S TABORIS,
IS SENIORIS.
ntoratenfium Univer-
Domini Præcepto-
observantia

mittit,

ANUS Faber
h.

horis folitis.

RATI,

IPPI MÜLBI,

GRAPHI,

VIII.

X 20

